Recuperen una talla romànica robada fa 47 anys per Erik el Belga, l'autor de l'espoli de Banyoles

La Policia Nacional localitza al Regne Unit una Mare de Déu del segle XIII sostreta d'una església de Navarra el 1979; cinc peces de l'arqueta de Sant Martirià continuen desaparegudes

La Policia Nacional ha recuperat al Regne Unit una talla romànica del segle XIII robada el 1979 per Erik el Belga, un dels lladres d'art més coneguts d'Europa i responsable d'un dels espolis patrimonials més importants de les comarques gironines: el robatori de l'arqueta de Sant Martirià del monestir de Sant Esteve de Banyoles, perpetrat el gener del 1980. La peça recuperada, una Mare de Déu de fusta policromada, havia desaparegut de la parròquia de Sant Pere de Meoz, a Navarra, feia 47 anys i ha estat localitzada després de passar per les mans de diversos antiquaris i col·leccionistes.

La troballa torna a posar d'actualitat la figura d'Erik el Belga, mort el juny del 2020, que durant dècades va protagonitzar robatoris en esglésies i monestirs d'arreu de l'Estat. A Banyoles, el seu nom continua estretament vinculat a la desaparició de les figures de l'arqueta de Sant Martirià, una de les joies de l'orfebreria gòtica catalana. Malgrat els esforços de recuperació, cinc de les 28 peces sostretes encara no han estat localitzades.

La investigació sobre la talla de Navarra es va iniciar a mitjan abril d'aquest 2026, després que els agents rebessin informació sobre el robatori comès el 1979 a la parròquia de Sant Pere de Meoz. Durant aquella època, nombroses esglésies de zones rurals de l'Estat van patir una onada de robatoris, afavorits pel valor del patrimoni que custodiaven i per les escasses mesures de seguretat de molts temples.

Segons explica Patricia Ramos, portaveu de la Policia Nacional, les indagacions van permetre atribuir la sostracció a Erik el Belga, un conegut lladre especialitzat en obres d'art religiós que, després d'apropiar-se de les peces, les traslladava per carretera a altres països europeus on hi havia més demanda d'art i antiguitats.

Els investigadors han pogut reconstruir part del recorregut de l'escultura. Ramos explica que la peça va estar exposada en una fira d'art a Maastricht el 2020 i que va passar per les mans de diferents antiquaris i col·leccionistes fins a acabar integrada en una col·lecció d'art espanyol al Regne Unit.

La recuperació ha estat possible gràcies a la col·laboració de la Policia Metropolitana britànica i de la Conselleria d'Interior de l'Ambaixada d'Espanya a Londres. Segons la Policia Nacional, el propietari actual de l'escultura ha acceptat lliurar-la voluntàriament, cosa que n'ha permès el retorn a Espanya.

L'arqueta de Sant Martirià de Banyoles. / Ajuntament de Banyoles

El vincle d'Erik el Belga amb les comarques gironines es remunta al gener del 1980, quan ell i la seva banda van protagonitzar el robatori de l'arqueta de Sant Martirià del monestir de Sant Esteve de

Banyoles, considerat el robatori patrimonial més important de Catalunya.

L'11 de gener de 1980, els lladres van desmuntar el reliquiari gòtic del segle XV i es van endur les 28 peces que el formaven, que posteriorment van distribuir per diferents mercats d'art europeus.

Al llarg de les dècades següents, Banyoles ha aconseguit recuperar 23 de les 28 peces sostretes, però encara en falten cinc: Sant Pau, Sant Pere, Sant Esteve, Sant Miquel i Santa Cecília.

Les dues últimes peces recuperades van ser les de Santa Anna i Sant Cristòfor, localitzades el 2018 a Londres i Brussel·les gràcies a les gestions de l'advocat Carles Mascort, que des del 2005 segueix el rastre del tresor per Europa per encàrrec del Bisbat de Girona.

El robatori de Banyoles va ser un dels molts espolis atribuïts a René Alphonse van den Berghe, conegut com Erik el Belga, nascut el 1940 a Nivelles (Bèlgica). Considerat un dels lladres d'art més prolífics del segle XX, al llarg de la seva trajectòria va protagonitzar més de 600 robatoris arreu del món, especialment en esglésies i monestirs amb escasses mesures de seguretat.

L'any 1982 va ser detingut i empresonat a la presó Model de Barcelona, on va arribar a un acord amb les autoritats per col·laborar en la recuperació d'obres robades a canvi de la llibertat provisional. Posteriorment, es va establir a Màlaga, on va passar els últims anys de vida. Va morir el juny del 2020, als 80 anys, sense haver estat jutjat pel robatori de Banyoles, perquè el delicte havia prescrit.

El monestir de Sant Esteve de Banyoles va reobrir al públic el febrer del 2025, després de 45 anys sense accés lliure habitual arran del robatori. L'arqueta es conserva actualment al monestir, amb les peces que s'han pogut recuperar i restaurar.

L’advocat gironí Carles Mascort, durant la presentació del seu llibre sobre el procés de recuperació de 23 de les 28 figures de l’arqueta de Sant Martirià de Banyoles, robades el 1980 per Erik el Belga. / Pere Duran/Nord Media

La peça recuperada ara al Regne Unit és una escultura romànica de principis del segle XIII, tallada en fusta de noguera, que encara conserva part del daurat i de la policromia originals.

Segons detalla la portaveu policial Patricia Ramos, representa una Mare de Déu asseguda, acompanyada de la figura de l'Infant, i li falten els avantbraços. L'obra mesura 54,7 centímetres d'alçada, 21 d'amplada i 17 de profunditat.

Notícies relacionades i més

La recuperació d'aquesta escultura, gairebé mig segle després de la seva desaparició, demostra que encara es poden localitzar peces procedents dels robatoris històrics atribuïts a Erik el Belga. Una recerca que continua pendent a Banyoles, on encara falten cinc figures de l'arqueta de Sant Martirià robades el 1980.

Subscriu-te per seguir llegint

Font de l'article: https://www.diaridegirona.cat/comarques/2026/11/23/recuperen-talla-romanica-robada-erik-el-belga-autor-espoli-arqueta-de-banyoles-136740063.html